

DAMMEN

Een niet-dammende vriend vroeg me laatst hoe ik me voorbereid op een wedstrijd. Ik vertelde dat ik partijen van de komende tegenstanders naspeelde om daarin gewoontes, zwakke en sterke punten te ontdekken. „Maar hoe kun je al die partijen onthouden?“, vroeg mijn vriend. „Voor mij is een partij een verhaal waarin gebeurtenissen elkaar opvolgen en met elkaar samenhangen“, was het eerste wat me inviel.

Ik dacht terug aan 1982 toen ik samen met Jannes van der Wal en John van den Borst deelnam aan een sterk bezet invitatieoernooi in Kislovodsk. Ton Sijbrands was benieuwd naar de partijen en sprak met ons af in Hotel Wientjes in Zwolle. Terwijl Van der Wal en ik zaten bij te komen van de treinreis uit Moskou las Sijbrands in een rustig hoekje het toernooibulletin door. Na een half uur

kwam het dambord op tafel en begon Sijbrands ons te bevragen over tal van stellingen uit de 66 partijen die hij tot zich had genomen. Hij bleek ze feilloos te hebben opgeslagen in zijn geheugen. Dat vond zelfs Jannes van der Wal een sterk staaltje. Hij had het toernooi gewonnen en werd twee maanden later wereldkampioen. Over verhalen gesproken. Van Arne van Mourik, speler bij Utrecht en begenadigd schrijver, kocht ik onlangs het boekje *De Dam Quichotte van de honderd velden*, waaraan hij meewerkte. Het is een bloemlezing uit het werk van Frans van Leeuwen (1926-2013). Deze geboren verteller verzorgde de damrubriek in het *Nederlands Dagblad* van 1969 tot 1992 en liet een klein maar fijn oeuvre van damcomposities na. De curieuze ondertitel van het boek luidt: *Vertellingen voor alle dammers en niet-dammers*.

Verhalen

Van Leeuwen legt in zijn verhalen creatieve verbanden tussen de damsport en het leven daarbuiten. Van fanatieke topsport met al zijn uitwassen moest hij niks hebben.

diagram 1**Frans van Leeuwen 1987**

„Je kunt een prachtige stand opbouwen, maar je kunt die ook heel snel in puin doen veranderen!“, merkt de auteur op, doelend op zwarts laatste zet 21-27?.

1.29-23! 18x29 2.38-33! 29x38**3.42x33 27x36 4.47-41 36x47****5.39-34! 47x40****6.45x32.** Mooie inleidende dwangzetten.**diagram 2**

Ook van deze stand heb ik, in de stijl van Frans van Leeuwen, een verhaaltje gemaakt. Zwart aan zet staat onder druk en denkt zijn problemen op te lossen met

1...26-31??!

Inventief, want 2.41-36 gaat niet wegens 11-16, 18-22, 8-13, 15x44. Wit speelt echter

2.39-33!!

Nu dreigt 41-36. Daartegen baat niet 2...31-36 waarop wit 34-30!, 29-23, 33x2, 2x25 laat volgen. Zwart denkt alles onder controle te hebben en speelt

2...31-37

om op 3.41-36? met 19-23 een schijf te winnen. Nu staat echter een compositie van Frans van Leeuwen uit 1959 op het bord. Wit wint wonderschoon door:

3.28-22!! 17x30 4.35x2 37x46

Nog steeds is zwart overtuigd van een vreedzame afloop, maar

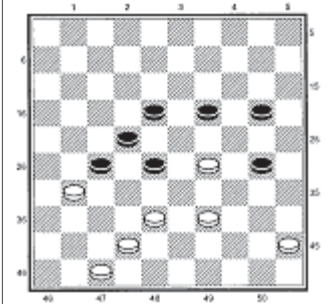
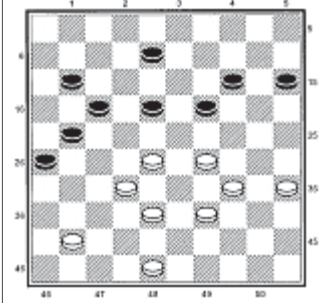
5.2x20!!!

en niet damslag maar meerslag gaat voor, zodat zwart na

5...15x42 6.48x37 staat opgesloten.

AUKE SCHOLMA

adscholma@hotmail.com

diagram 1**diagram 2**